

کوشانا

کوشانا [1] یک دولتی بود در آسیای مرکزی و شمال هند که در زمان عظمت خود، بین 100 م و 250 م از سر زمین تاجیکستان کنونی الا بحیره کسپین و از سر زمین افغانستان کنونی الا پائین دره سند و دوجریان زمینی گنگا یمونا میرسید. این دولت توسط هندو - سکیت ها [2] مربوط یوچی ، احل سینکیان کنونی، تاسیس شد. رابطه دیپلماتیک با دولت روم، فارس ساسانی و دولت شاهی چین داشت. این حکمرانان یک دولتی تاسیس کردند که از دریای ارال [3] الا غرب چین ، الا خلیج فارس از طریق سیند (پاکستان کنونی) الا مرکز هند امتداد داشت. او مستعمره هندو - پارت در جنوب هند را، جائیکه مروارید را از صدف حصول میکردند، در تصرف داشت.

نبايد کوشانی هارا با تخاری ها به اشتباه گرفت، چون آنها بین سده 3 و 2 قبل از میلاد به سمر قند مهاجرت کردند.

میتریا، تندیس متورا سده 2 میلادی سبک کوشانی ها ، موزیم گوتم Guimet پاریس

Skulptur aus Mathura, [Maitreya](#), 2. Jhdt. n. Chr.

تاریخ و کلتور

نام کوشانا از یک مفهوم چینائی، کوشنگ [4] (بفارسی کوچی) مشتق شده و مربوط یکی از شاخه های یوچی [5] (هندو-سکیت [6]) میباشد. یوچی در چینائی امروزی همچنان معنی بادبان شاهنشاه را میدهد. چه اندازه این نام به این ارتباط دارد هنوز بطور دقیق مشخص نشده است. هندو-سکیت ها یک کنفدراسیون آزاد کوچی هندو اروپائی بودند که در جمله شاخه زبان هندو ایرانی، شرقی ترین نماینده هندواروپائی بشمار میرفتند. در سبزه زارهای خشک تریم بکن [7] در سینکیانگ (کیداری ها [8]) گانزو [9]، در جنوب سایبریا و در شرق منگولیا زندگی میکردند. (یافته های حفاری در التای [10] انتشار شانرا تثبیت میکند)، تا اینکه در سالهای 176 الی 160 ق.م توسط گروپ دیگری کوچی، منگول های هسونگ - نو [11] (هون های آسیای مرکزی)، کوچ داده شدند.

یوچی باختر هلینیستی (اوزبیکستان، دولت های شمالی افغانستان کنونی) را در 140\130 ق.م تصرف کردند. بتعقیب سال های بعدی، یک رهبر مجرب آن این گروپ را بیک کنفدراسیون نزدیک بهم متحد ساخت. یوچی بطرف جنوب رو آورده، قبائل پارت، حکومت شاهی یونان - باختر در آبخانم [12] و سکاها [13] را بتدریج از هم دریده و کنترل خود را بالای گندهار توسعه داده و پایتخت خود را در نزدیکی کابل امروزی تاسیس کرد. الفبای یونانی را که در باختر با آن مواجه شده بودند با زبان باختری محلی بخود گرفته. الفبای یونانی را با زبان باختری تلفیق داده و بزودی شروع به ضرب سکه کردند، چیزیکه در هند برای اولین مرتبه بود. در سکه های خود با انتشار اشکال از قبیل مهاراجا و یا بزلیوس خود را بین المللی نشان دادند. آن عنوانی حکمرانی دیواپراتا [14] (فرزند خدا) که از جانب کوشان بکار برده میشد، قبلا در هند نا آشنا بود، ممکن از چین گرفته شده باشد. در یک کتیبه حتا عنوان رومی قیصر استعمال شده است. همچنان عنوان حکمرانان ایران از قبیل پادشاه یا شاهنشاه بکار برده میشد، نشاندنده تولرانس شان بود. در زمان حکومت شان ولایت فارس بغلان در افغانستان کنونی تاسیس شد که به نوشته یونانی بغولو [15] یاد میشد.

حکمرانی کنشکا اول، سومین قیصر کوشانا در سده 1 یا 2 میلادی، از دو پایتخت عملی میشد: پروشاپورا 16 (پشاور کنونی در پاکستان) و متورا [17] در شمال هند.

کوشانی ها تجارت در یائی در هندوستان را با تجارت زمینی راه ابریشم از طریق دره پیشرفته سند پیوند دادند، اتحاد بی آلائش و نسبتا آرام در این دولت پهناور تجارت را توسعه داد، ابریشم را به روم برد، قطاری از شهر های شکوفان را خلق کرد، و شاید هم باعث تکثیر یک شکل هلینیستی بودیزم، یونانو - بودیزم [18] در مرکز و شمال آسیا شد. کار عمده کنشکا استوپیای مشهور در نزدیک شهر پشاور میباشد. در سیاست مذهبی اش، برای اینکه دولت را از داخل مستحکم کند، دیده میشد که تمائل چند مذهبی را تعقیب میکند و بسودیا اولین شاه کوشانا بود که یک نام هندی بخود گرفت بدین طریق هندی شدن کوشانی ها براه افتاد. هنر و کلچر گندهارا در مرکز کوشانی ها شناخت بهتری از تاثیر کوشانی ها بر غرب می دهد. اینکه به چه اندازه تجارت برای کوشانی ها مهم بوده، میتوانیم به شکایت پائینوس بپیوندم که میگوید "سالی نبود، که هند کمتر از 50 میلیون سسترزن [19] برای خود نمیگرفت. گمان برده میشود که کوشانی ها از همه سکه های طلائی رومی سکه خود را ضرب زده است. مقدار کمی سکه رومی که موجود است، در کنار هندوئیستی و بودیستی هم چنان یونانی، فارسی و حتی خداهای سومری - الامی را نشان میدهد.

سکه ها	شاهان	دوران	شاهان به لاتین
	هر ایوس	ca. 1-30	Heraios
	کوجولا کدفیسیس	ca. 30-80	Kujula Kadphises
	ویما تکتو متخلص نجاتگر بزرگ	ca. 80-105	Vima Takto alias Soter megas (Great Saviour)
	ویما کدفیسیس	ca. 105-127	Vima Kadphises
	کنشکا اول	ca. 127-147	Kanishka I.
	وسیشکا	C 151-155	Vasishka
	هویشکا	ca. 155-187	Huvishka

Vasudeva I.	ca. 191–230	وسودیوا اول	
Kanishka II.	ca. 226–240	کنشکا دوم	
Vashishka	c. 240-250	وشیشکا	
Kanishka III.	c. 255-275	کنشکا سوم	
Vasudeva II.	c. 290-310	وسودیوا	
Chhu	c. 310?-325?	چو	
Shaka	c. 325-345	شکا	
Kipunada	c. 350-375	کیپونادا	

تاریخ بندی عصر کوشانا مدت زیادی مورد بحث بود، زیرا عهد سکا (از 78 میلادی) چنانچه حالا استعمال میشود. مدت زیادی بحیث زمان کنشکا قبول شده بود. در مقابل از همه بیشتر، سکه شناس، جو کریب [20]، بر اساس بررسی همه منشا هنر سکه ئی و کتبی، یک زمان بین 100 و 120 میلادی را تعیین کرد. زمانیکه فورمول حسابی شناخته شد که اجازه میداد سده سوم میلادی زمان سکاها را به کوشانی ها میتوان انتقال داد، تاریخ 127 میلادی برای جلوس کنشکا قبول شد.

در این زمان کارهای بزرگی از قبیل درمشارها [21] و منوسمریتی [22] تر تیب داده شد و با تاسیس هنر هند و کوشانا، تهادابی برای ایجاد هنر کلاسیک هند گذاشته شد.

بعد از سقوط این دولت بزرگ، حکومت محلی کوشانا در شمال غرب هند همچنان دوام کرد. در آسیای مرکزی قدرت شان الا قرن 3 میلادی برقرار بود، پیش از آنکه بخش غربی دولت کوشانا با ساسانیان منحل شود. به پاداش اینکه ساسانی ها را در مقابل بیزانتین و روم پشتیبانی کردند، اجازه داشتند به تمام باختر و شمال غرب هند حکومت کنند، لکن حل شدن دو کلتور بسیار شدید بود، برقراری حکومت مستقیم سکیت [23] غیر ممکن شد، گرچه آنها الا 500 میلادی در باختر و دره های آن حکومت کردند. بکار بردن هنر جنگی شان تحت رهبری چنگیز خان نابود کننده بود، و حالا هم بین منگول ها زنده است. آنچه که به لباس های شان مربوط میشود معلوم میشود که به مردم منگول تاثیر قوی داشته است. هنر این مردم را در مسابقه نشان زنی توسط تیر و کمان در منگولیا و قزاقستان دید.

نام ها به لاتین

Yüe-tschi 5 Guishang 4 Aralsee 3 Indo-Skythen 2 Kushana 1
Altai 10 Ganzu 9 Kiddariten 8 Tarimbeckens 7 Indo-Skythen 6
Bogholo 15 *devapurata* 14 Saken 13 Ai Khanoum 12 Hsiung-nu 11
Sesterzen 19 Graeco-Budidhismus 18 Mathura 17 Purushapura 16
Skythen 23 Manusmriti 22 Dharmashasras 21 Goe Cribb 20

برگردان از متن آلمانی انجنیر براتعلی فرهید
منبع ویکی پدیا دانشنامه آزاد